

پازار ایرتسی

فی ۲۱ جمادی الاول سنه ۱۳۲۸

و فی ۱۷ مایس سنه ۱۳۲۶

جمعیت علمیة اسلامیة ناک ناشر افکاریدر

صاحب امتیاز :

فاتح مجیز درساملرندن

استانبول مبعوثی

مصطفی عاصم

سرمحرر :

فاتح مجیز درساملرندن

نوقاد مبعوثی

مصطفی صبری

مدیر مسئول :

مکتب قضاء . معلملرندن

کایسلی منیر

مندرجات

تاریخ اسلام صحائفندن طاهر المولوی

اسلامده عاوم وفنون ع . عاطف

اخلاق م . ص

طایفه علوم اخوانمزله حسبجال حسین حازم

ادبیات

قصیده فریده ترجمه سی کمال الدین خرپوطی

قطعه وغزل طاهر المولوی

ردی علی مافی القول الجیده من الردی مصطفی صبری

نسخه سی ۱ غروشدر

آبونه اجرتی (پوسته اجرتیله برابردر)

ممالک اجنبیه ایچون :

۶۰ ، ۲۰ فرانق

۳۰ ، ۱۰ »

استانبول وولایات ایچون :

بر سنه لکی ۶۰ غروش

القی آیلنی ۳۰ »

درج اولنیمان اوراق اعاده ایدلمز

قارئلمنزه

اکثر مقالاته آیات کرمه واحادیث نبویه درج ایدلمش بولندینی نظراعتباره آلههرق رعایتسزلیکده بولنلماهی رجا اولنور .

درسعادت

شمود بک مطبعه سنده طبع اولنشددر

بیت شاهد ، قصیده‌نک مطلقیدر .

۱۹۴

لیک یزید . ضارع لخصومه

ومختبط مما تطییح الطوائخ

لیک بکادن امر غائب مجهول ویزید نائب قاعلدر .
ضارع ذلیل معناسنه اوله‌رق مقدر یبکیه فعلنک فاعلی
اولمق اوزره مرفوعدر . القول الجید

لیکده صیغه معلوم اوزره ده بر روایت وارددر .
حتی عسکری واصمعی کبی ائمه ادب مجهول روایتی
بالکلیه انکار ایدرک نجاتک تغییراتندن عد ایشلردرکه
بوکا کوره یزید فعل مذکورک مفعولی وضارع فاعلی
اوله‌رق بیتده جهت استشهاد قالماز . مع مافیجه مجهول
روایتک تکرر اسناد جهتیله ابلغیتی منکر دکلدر .
فعل ، مجهول اولدینی حالده دخی یزیدی منادی
وضارعی نائب فاعل اعتبار . ایدرک حذفه کیدیله‌مک
اوزره بر توجیه ده‌ا وارددر . ای یزید سنک وفاتکله
سکا دکل فقرا وضعفانک حاله اغلانسون دیمک اولور .

۱۹۶

اوکما وردت عکاظ قبیله

بعثوا الی عریفهم یتوسم

همزه یا تقریر یاخود نفسی توبیخ یچونددر . القول الجید
مقام تفاخرده توبیخ محتاج ایضاحدر
« خضم معجمتین وبالتشدید فتحتین ایله عنبر بن
تمیم اسمیدرکه طریقک کندی قبیله‌سیدر . » القول الجید

۱۹۷

معجمتین وبالتشدید فتحتین ایله تعبیری غریب
ومشوشدر . معجمیتک فتیح وثانینک تشدید ایله
دینلمک مقصودی افاده ایدم یلایردی . بر ده ۱۹۵ نجی
صحیفه‌نک هامشده کی (خضم اسم عنبر بن تمیم ابو قبیله
الشاعر [طریف]) عبارده سنه نظرأ بوراسی یاخود بورایه
نظرا اوراسی مستدرکدر »

*
*

چونکه اولمقده ایدی زانی سمنسای بکا

هانی اول دم ، هانی اول عالم وصل خرم

ایله‌دی شمدی بو ماتمکده‌نی جای بکا

مطربا ! پیروی اول ساز درونک آرق

سوز دله ایدرک نفیغه هیهای بکا

مظهر فیض (جلال) اولماز ایسم ای طاهر

ورد تبسیح زبان اولمالیدر وای بکا

طاهر المولوی

— — —

ردی علی مافی القول الجید من الردی

مابعد

عجبا اوبیت : دعانی یا اخص ابن اخص .. « طرزنده می
ایدی ؟ »

*

« اجل بدلنده جول دخی مرویدر جول قیونک
آلندن اوستنه قدر اولان دیواری وهرجانی دمکدر .
روایت اولایه کوره ردالعجز علی الصدر قبیلندن
اولور . » القول الجیر

بوخصوصده روایت اولی ایله روایت ثانیه‌نک فرقی
یوقدر . عجبا مؤلفک روایت ثانیه‌یه کوره عجزده بولنان
رمی ایله صدرده بولنان رمیک معناری متحد اولماق
جهتینی می دوشوندی ؟ حال بوکه اولیه اولسه بیله
ردالعجز علی الصدرده اتحاد معنی لازم دکلدر . چونکه
ردالعجز علی الصدرک محسنات افطیه‌دن بولندیغی وامثله
مشهوره‌سندن بری ده (سائل‌الائیم رجوع ودمعه سائل)
اولدینی معلومدر .

۱۹۳

ان محلا وان مرتحلا

وان فی السفر اذ مضوا مهلا

اعشای اکبرک سلامه بن یزید حنقه نظم ایتدیکی

القول الجید

قصیده ابیاتنددر . »

لایائف الدرهم المضروب صرتنا

لکن یمر عایها وهو منطاق

« الدرهم المضروب شغل وحررتنا مفعولدر . عدم

الفت صره جانبندن اولمق ایچون اعرابك عكسی

التزام اولمایدر . » القول الجید

لكن (لکن یمر علیها .) قوایله بك ملتئم اولمیه جغنی ده

اونو تمامایدر .

۲۱

ولو دامت الدولات كانوا اکیفیرهم

رعایا ولکن مالهن دوام

ولوطار ذو حافر قبایما

لطارت ولکنه لم یطر

[هامش] شرحینك بوجئنی ام - ان لازمدر . بو

ایکی بیتده و (لوكان فیما آلهة الاالله لاسدنا) آیتده

اولدینگی کبی زهیرك شو :

ولو ان حمدا یخلد الناس یخلدوا

ولکن حمد الناس لیس بمخلد

قولنده دخی استثناء نقیض مقدم انتاج نقیض نالی

ایلاشدر . خلافا لما اشتهر فی المنطق . وکذا قول (حیات)

المذكورة فی کتاب مشاعر النساء :

ترك غم جهان بكن ناز حیات برخوری

هر که غم جهان خورد ناز حیات برخورد

القول الجید

مؤلف بومقامده وظیفه سنی سائر لرینه قارشو اجرای

نصیحتہ حصر ایدرك کنیدیسی بونکله اصلا عامل

اولماشدر . چونکه شرحینك بو بحثنی امعان ایتك

شویله طورسون علی العاده مطالعه ایتك همده ابعاد

تدقیقاتنه طوغری اوقدر ایلرله میوب بیتك اك یقین

اطرافنه مصادف اولان کلماته بر کوز کزدیرمک بو

بیتلره زهیرك بیتده استثناء نقیض مقدم انتاج نقیض

تالی ایلدیکنه قائل اولمق کبی خطیاته دوشمه مک ایچون

کلمات ایتلی ایدی . شارح علامه : معرینك [بیت
اولك قائل] مقصودی استلال واستنتاج دکدر . اگر
اولیه اواسه نقیض مندمی استثنای ایدرمیدی چونکه بو
استثنایک منتج اولمیه جنی مقررات منطقیه دندر دیه عادتا
صوت رفیع ایله ندا ایدیور .

معرینك مقصودی استنتاج اولمیه کلامنك شکل
منتج اوزره بولنمسی دلیل اولدینگی کبی خلافی تقدیرنده
دول سائر نك دولت مدوحه منه اتباع ورعایا اولمدقلرینی
اثباته چایشمعق کبی نه یاپدینگی بیلمینلره مخوص بر
حرکتده بولنمش اوله جنی جهته صد شمعینك بیکا
اصلا و قطعا مساعد اولدینگی میدانده در . کذلک بیت
ثابیده استنتاج ، سرعت سیری مدح و ثنا اولنمق ایسته بیان
فرسك و چا - یغنی اثباته چالیشمق کبی غریب بر مقصد
تعقیب ایلدیکنی کوی - تر . مؤلفك ، ایلریده : « فهم
فحواوی اشعارده حظ قائله مظهر اولمق علمانك مخصوص
صاکننددر » طرز ندر بر سوزینه تصادف اولنه جقدر . حال بوکه
ایسته کنیدیسنك ارزو ایتدیکی وجهله بومثله منطقیه
جهلی وار ایکن شعرك معناسنی نه ایچون شاعرك عکس
مقصودی اوزره اکلا یور ؟ شعری کوزل اکلامه عالمی
مدار اولورمش جهامی ؟

مؤلف قائده منطقیه نی بیایور لکن بو بیتلره
استناداً اوقاعده نی جرح ایتك ایستیور دینامك صورتیه
مدافعه ایسه دها زیاده جرأتکارانه اوله جنی جهته بز
بوکا احتمال ویردمیورز . ازت زمانم زده علوم افرنجیه
ایله تربیه دماغ ایاین ادبامزدن منطقك اهمیت قاطعه سنی
درك و تقدیر ایدرمینلره راست کلیدیکم واردر . لکن
مؤلف عالم اسلامده متداول فنون ایله تربیه فکر
ایتمش اولانبردندر . هرا حتماله قارشو حقیقت مسئله نی ده
عرض ایدم :

منطقیون ، اقدیه استثنایده مقدمك عینی ایله
تالینك نقیضندن بشقه سی منتج اولماز دیدکدن صکره

اولیٰ اوزرہ — بویتلرله او قاعدینی نقض و جرحه
قالقیشما ی .

ثالثاً انتاج نہ دیمک اولدیفنی و منتضاسنی هنوز
اوکرده مش اولسی .

اوت انسان ایچون هر شیئی بیامک ، هیچ یا کلامق
قابل دکل ایسه ده بونلر بر مالک مارقه سنده کی بوزو تلمغه
بکزه یین یا کاشاق لردر که رأس المال معلوماتی بودرجه لرده
مشوش ولان بر ذاتک تفتازانی کبی مفاخر ملیه مزک بش
آتیوز سنه لک شان و شرفنی استخفاف ایتسی تعجب
اولنه جق شیردندر .

رابعاً ابیات مذکورده ک انتاجنه — یق شعری
دخی مساعد اولماسی .

خامساً : (لوکان فیہ آلهة) آیت کریمه سی ایله
ابیات مذکورده ارسنه کی فرقی ادرک ایتده سی .

سادساً بوفرکک ینہ شرحدن اعانی توصیه ایلدیکی
یرده مصرح بولنمی .

سابعاً : آیتده نتیجه نقض تالی اولدیفنی تقدیرده
معلوم و غیر منکر بر شی اثبات اولنش وفائده سز برشی
ایچون سوق ایدلمش اولق لام که جکفی اکللامسی .
ثامناً آیاتک برهان تمانه مأخذ اولدیفنی مین اولان
مبحث کلامیدن ذاهل بولنمی .

مؤلفی بو اعتراضاتک بعضیسندن قورناروق اوزرہ
طرفدن بالفرض شویله براعتدار درمیاننه محل یوقدر :

« ابیات مذکورده علی خلاف ما شتہر فی المنطق
استثناء نقض مقدم انتاج نقض تالی ایشدر » قولندن
متصود منطقون ایله عربیه نک بو بایده مسلک لری متحد
دکل دیمکدر . فصل که شرطیه لرده حکم ، مقدم ایله تالی
ارده سنده یاخود تالیله اولق خصوصنده دخی شارح
علامه نک رأینہ کوره حال بو منوال اوزرہ ر .

ارتق او ، اوله در و بعض موادده تالینک عینی و یا مقدمک
نقیضی منتج اولق احتمالی یوقدر . چونکه انتاج قیاسی ،
تعریفندن ده اکلایشله جفی اوزرہ استلزام طریقہ اوله جقدر .
شو حالده اگر بر شکل ، منتج و مستلزم ایسه هر یرده
اولق والا هیچ بر یرده اولماق اقتضا ایدر . چونکه
بعض موادده تخلف کر ربک استلزامه منافیدر . دیمک
انتاج دنیان شی یا کالی اولور یاخود هیچ اولماز .
مؤلفک نکثیر شواهد مقصداً مشاہیر نسا دن
بر بیت نسوی ذریقی نقل ایتسی ده خیلی کولنج برشی
اولمشر .

برده لوکان فیہ آلهة . . . ایت جلیله سی لاجل
الانتاج استثناء نقضی مقدمی حاوی ظن ایتدیکی ابیاتک .
طرز واسلوبنده اولدیفنی و بوفرک مطولده مصرح اولدیفنی
حالده آتیده او بیتلرک آرسنه ذکر ایتنه تعجب
اولنور . صکره آیتده نتیجه نقض تالی اولدیفنه کوره
سماوات وارضینک عدم فسادینی اثبات ایچون سوق
ایدلمش اولسی لازم کاور . بو عدم فساد ایسه محسوس
و مشاهد اولدیفنی کبی خلافتنه قائل بولنمادیغندن اثباتنه هیچ
بر لزوم و احتیاج مس ایتز . آیت مشار الیه اعلم کلامده
معروف و مشهور بولنان برهان تمانک مأخذی اوله رق
و حدانیقی یعنی علی القاعده یعنی نقض مقدمی متجددر .
الحاصل مؤلفک بو مقامده بوجه آتی کوستردیکی
آثار ذہول جدا شایان اهمیتدر .

اولا شارح علامه نک کلامی حقه ده انک زیاده دقت
وامعان توصیه ایتدیکی بر نقطه ده کندیسنک عانده
هر کدن زیاده دقتسز و بخبرانه داورانمی .

ثانیاً شارحک تصریح اتندن ده قطع نظرله ابیات
مذکورده نک بر قیاس منتج تشکیل ایدمه جکلرینی مقتضی
اولان قاعده منطقیه بیایه می و یاخود — دها غریب

چونکه عربیه شرطی جزانك قیدی کبی استعمال ایدہ بیایر .
 کذلک (لو) ی موقع استنتاجده دکلده انتفاء الثانیین
 علت خارجیه سی انتفاء الاول اولدیغنی اکلاتقی ایچون
 استعمال ایدر . یعنی بو خصوصلرده مسالک عربیه
 مسالک مناطقه یه مغایر اوله بیلیر . فقط ایشک ایچنه انتاج
 واستنتاج کیرنجیه بحث مطلقاً منطقه عائد اوله جغندن
 ارتق عربیه نك مسالک انتاجی باشقده در دنیا مک عربیه نك
 منطق باشقده در دیمک کبی موجب خنده برشی اولور .
 ولو وضعت فی دجله الهام ولم تفق
 من الجرع الاو القلوب خوال
 « شارح علامه بیتک سیاق وسباقندن ذهول ایله
 ظاهرنه قصر نظر ایدرک : یصف تأسفه علی مفارقة
 بغداد وشوق رکابیه الی ماء دجله » دیمشدرکه دیوان
 شعره مخالفدر . »

القول الجید

حاشیه شریفیه دن مقتبسدر .

۳۰۳

بو ماله کوره لو کله سی معنای اصلیسندن خارج
 اولما قله استشهاد محل یوقدر .

القول الجید

بوده حاشیه شریفیه دن مأخوذدر .

مابعدی وار

مصطفی صبری

مجلس مبعوثان مذاکراتندن :

اسعد افندی (عکا) — مختصراً بر قاج سوز
 سویله حکم ، قایینه یه قارشو ، رافشاآت مهمه ده بولنه جغم :
 کرید مسئله سنک ظهورندن بری کریده کی مظالم اسلاماری
 غلیانه کتیرمشدر . حکومت مستبده زماننده شامده ،
 مصرده بین العلما مخبرات خفیه جریان ایتدی . اوزمان
 ویربان قرارده علمای اسلامیه طویلانه رق مکده ملت
 اسلامیه نك وضعیتی حقنده مقررات اتخاذ ایدله جکدی .

حکومت بونی خبر آله رق منع ایتشدی و کرید مسئله سنده
 حقوق اسلامیه و عثمانیه نك محافظه اوانه جغنی تأمین
 ایتشدی . کچن سنه دنبری بو کرید مسئله سی ظهور
 ایتدی . قایینه ولایانه حقوق عثمانیه یی محافظه ایده جکدی
 بیلدیریور . بنم معروضاتم وجهله مدینه ده ، منبع الدین
 اولان بو بلده طاهرده اون بیک بدوی رسولاه قبرینه
 کله رک یمین ایتشاردر . یا کرید یا اولوم . کرید الی الابد
 ملت عثمانیه نك اوله جقدر . (آلفیشلر) اکر بوخفته
 بوکا حکومت قرار ویرمزه علمای اسلامیه قرار
 ویرمشدر . بتون علمای اسلامیه یی طویلا یه رق قایینه نك
 لندن سنجاق شریفی آله رق حقوقی مدافعه ایده جکدر .
 یوقسه بر اسلام مبعوثنه کرید مجلسنده توقاد اورولمسی
 اسلاملر یوته مز . (آلفیشلر) « اقدام »

اوج هفته مقدم موقع مسابقیه وضع ایتدیکنز
 بیتک تحلیل و ترجمه سنه عائد اولق اوزره وارد اولان
 اوراق تدقیق ایدلده « بروسه طابه علومندن الحاج
 محمد ناجی » امضالی ورقه ؛ اوراق وارده میاننده
 برنجیلکی احراز ایش اولدیغندن محمد ناجی افندی
 برادر مزك آبونیه یی آلمق اوزره اداره خانه مزه آدرسلیخی
 بیان ایتلرینی رجا ایلرز . بیت مذکوره دائر اولق اوزره
 وارد اولان اوراق کثیره ایچندن « قوش اطلی حافظ
 حسین ، بروسلی احمد رشدی ، سعردلی حافظ مصطفی
 افندیلر » ده تحلیلات صرفیه ونحویه جهتلرینی مطلوبه
 موافق صورتده ایفا ایتشلر سده ترجمه وحاصل معنایی
 تحلیلات ایله مناسب بر صورتده یابه مامشاردر . مع مافیه
 کوسترمش اولدقلری اقتدار هر وجهله جالب فخر
 و مسارددر . « بیان الحق » ایلری ده بویولده مسابقه لر
 ترتیب ایده جکدر .

مدیر مسئولی : محمد منیر محمود بک مطبعه سی